

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ»

для студентів **II курсу Коледжу** (екзамен)

*Викладач – доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та історії держави і права **Гуменюк Тетяна Іванівна***

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, МЕТОДИ, ФУНКЦІЇ ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ, ЇЇ МІСЦЕ СЕРЕД ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

1. Предмет, функції історії держави і права України.
2. Підходи до періодизації історії держави і права України.
3. Джерела з історії держави і права України.

ТЕМА 2. НАЙДАВНІШІ ДЕРЖАВНІ УТВОРЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

4. Держави кочових народів на українських землях: загальна характеристика.
5. Виникнення та суспільно-політичний лад Скіфської держави.
6. Грецькі міста-поліси Північного Причорномор'я: причини грецької колонізації, суспільний лад й особливості державного устрою.
7. Право грецьких міст-полісів Північного Причорномор'я.

ТЕМА 3. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД І ПРАВО ДАВНЬОРУСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

8. Теорії походження та етапи розвитку Давньоруської держави.
9. Суспільний лад Русі.
10. Центральні та місцеві органи влади й управління Давньоруської держави.
11. Джерела права України-Руси.
12. Судоустрій та судочинство Русі.
13. Нормативно-правові акти кінця IX – початку XI ст.
14. Характеристика цивільного та шлюбно-сімейного права за Руською правдою.
15. Злочин та покарання за Руською правдою.
16. Центральні та місцеві органи влади та управління Галицько-Волинського князівства.
17. Суд і судочинство в Галицько-Волинській державі.

ТЕМА 4. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД І ПРАВО НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО, КОРОНИ ПОЛЬСЬКОЇ ТА РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ

18. Державний устрій українських земель у складі Великого князівства Литовського та Корони Польської.
19. Особливості суспільного ладу на українських землях у XVI ст.
20. Правова система українських земель в литовсько-польській період: а) джерела права; б) кримінальне право; в) цивільне та шлюбно-сімейне право.
21. Судоустрій та судовий процес.
22. Колонізація українських земель. Правове становище феодалів та православного духовенства в українських землях у складі Литви, Польщі та Речі Посполитої.
23. Правове становище селян та міського населення в українських землях у складі Литви, Польщі та Речі Посполитої.
24. Введення Магдебургського права в Україні у XIV ст.
25. Збірники Магдебургського права, запозичені українськими містами.
26. Судовий імунітет за правом самоврядування. Організація судової влади.
27. Органи самоврядування за Магдебургським правом по містах.

ТЕМА 5. УКРАЇНСЬКА КОЗАЦЬКА ДЕРЖАВА ПЕРІОДУ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ (1648–1657 pp.)

28. Формування козацтва як окремого суспільного стану.
29. Правове становище України у складі московської держави за часів гетьмана Івана Виговського.
30. Конотопська битва під проводом гетьмана України Івана Виговського та її наслідки.
31. Структура та функції органів влади та урядників Запорозької Січі.
32. Причини та передумови визвольної війни під проводом Б. Хмельницького.
33. Зборівський мирний договір.
34. Становище українських земель за Білоцерківським договорами та Березневими статтями.
35. Становище українських земель за Березневими статтями.
36. Завершальний етап Національно-визвольної війни
37. Наростання протиріч між Гетьманщиною і Росією.

ТЕМА 6. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД І ПРАВО КОЗАЦЬКО-ГЕТЬМАНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVII–XVIII ст.

38. Зміни у суспільно-правовому ладі української гетьманської держави у кінці XVII – на початку XVIII ст.
39. Державний устрій гетьманської держави.
40. Російські органи влади для управління Гетьманщиною у XVIII ст.
41. Соціально-політичне становище на Лівобережній Україні на початку XVIII ст.
42. Діяльність Першої малоросійської колегії.
43. Кодифікаційна робота щодо підготовки проекту кодексу.
44. Судоустрій та судочинство Гетьманщини.
45. Правова система Гетьманщини.
46. Витіснення норм звичаєвого права і ліквідація Маг-дебурзького права на території України.
47. Способи систематизації і кодифікації українського законодавства. Зібрання малоросійських прав 1807 р.

ТЕМА 7. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД І ПРАВО УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ В ПЕРІОД АВСТРІЙСЬКОГО ПАНУВАННЯ (1772–1918 рр.)

48. Державно-правовий розвиток Австрійської (з 1867 р. Австро-Угорської) імперії з кінця XVIII до початку XX ст.
49. Суспільно-політичний устрій західноукраїнських земель у період австрійського панування а) суспільний лад; б) крайові та місцеві органи влади.
50. Крайові та місцеві органи самоврядування в Галичині та Буковині в другій половині XIX ст.
51. Право Австрії та Австро-Угорщини, особливості його застосування на українських землях.

ТЕМА 8. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД І ПРАВО УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ XIX – ПОЧАТОК XX ст.

52. Поширення російського адміністративно-територіального устрою на українські землі.
53. Суспільний лад. Селянська реформа 1861 р.
54. Центральні та місцеві органи влади.
55. Земська й міська реформи та контрреформи.
56. Судова система українських земель. Особливості реалізації судової реформи 1864 р.
57. Джерела й основні риси права українських земель у складі Російської імперії у XIX ст.
58. Суспільно-політичний лад Російської імперії після революції 1905–1907 рр.

ТЕМА 9. ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА РОЗВИТОК ПРАВА У 1917–1920 рр.

59. Державотворча діяльність Української Центральної Ради, її юридичний статус. I та II Універсали.

60. Утворення Української Народної Республіки та проголошення її незалежності: причини, наслідки та законодавче оформлення.

61. Конституція УНР: основні положення.

62. IV Універсал і формування Ради народних міністрів Української Народної Республіки.

63. Система центральних і місцевих органів державної влади УНР.

64. Історичне значення Конституції УНР

65. Українська Держава П. Скоропадського. Законодавча діяльність гетьманської адміністрації.

66. Державно-правові інститути в період Директорії УНР.

ТЕМА 10. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД І ПРАВО ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

67. Державний устрій ЗУНР.

68. Законотворча діяльність ЗУНР.

69. Судова система ЗУНР

70. Зовнішньополітична орієнтація ЗУНР. Об'єднання ЗУНР і УНР.

ТЕМА 11. УТВЕРДЖЕННЯ РАДЯНСЬКОГО ТИПУ ДЕРЖАВНОСТІ ТА СОЦІАЛІСТИЧНОГО ТИПУ ПРАВА В УКРАЇНІ (1917–1939 рр.)

71. Встановлення радянської влади в Україні.

72. Основні положення Конституції УСРР 1919 р.

Органи державної влади і їх повноваження за Конституцією УСРР 1919 р.

73. Правові засади входження України до складу Союзу РСР.

74. Кодифікація права радянської України у 20–х роках ХХ ст.

75. Конституція УСРР 1929 р.: основні положення.

76. Суцільна колективізація в Україні та її законодавче забезпечення.

77. Ухвалення Конституції УРСР 1937 р., її структура та основні положення.

ТЕМА 12. ПРАВОВИЙ СТАТУС ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ, ПІВНІЧНОЇ БУКОВИНИ, БЕССАРАБІЇ ТА ЗАКАРПАТТЯ У 1918–1941 рр.

78. Політико-правове становище Західної України у складі Польщі.

79. Суспільно-політичний устрій і право Північної Буковини та Бессарабії у складі Румунії.

80. Статус Закарпаття у складі Чехословаччини та проголошення Карпатської України.

ТЕМА 13. ЗМІНИ В ДЕРЖАВНОМУ ЛАДІ ТА ПРАВІ УКРАЇНИ В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

81. Радянські органи влади та право на новоприєднаних у 1939–1940 рр. до УРСР землях.

82. Спроби відновлення української державності в період німецької окупації.

83. Окупаційний режим на українських землях в період Великої Вітчизняної війни.

84. Зміни у державному апараті СРСР під час Великої Вітчизняної війни.

85. Система права в умовах воєнного стану.

ТЕМА 14. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД І ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ В 1945–1991 рр.

86. Правове оформлення входження Закарпаття, Кримської області та міста Севастополя до складу УРСР.

87. Зміни у радянському праві у перші повоєнні роки
  88. Розширення повноважень союзних республік. Реформи промисловості та системи управління народним господарством
  89. Кодифікація права УРСР у 1960-х роках. Основні риси цивільного, сімейного, трудового, кримінального права.
  90. Кодифікація радянського законодавства в Україні у 60–70-х рр. ХХ ст.
  91. Держава та право УРСР в умовах «розвинутого» соціалізму. Конституція УРСР 1978 р.
- ТЕМА 15. РОЗПАД СРСР ТА ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ СУВЕРЕННОЇ СОБОРНОЇ ДЕРЖАВИ
92. Основні тенденції державно-правового розвитку України в умовах перебудови.
  93. Проголошення державного суверенітету та незалежності України.
  94. Формування органів влади в умовах незалежності.
  95. Структура Конституції України 1996 р. та подальші зміни до неї.

Склала:

д.і.н., доц., завідувач кафедри теорії та історії держави і права Гуменюк Т.І.